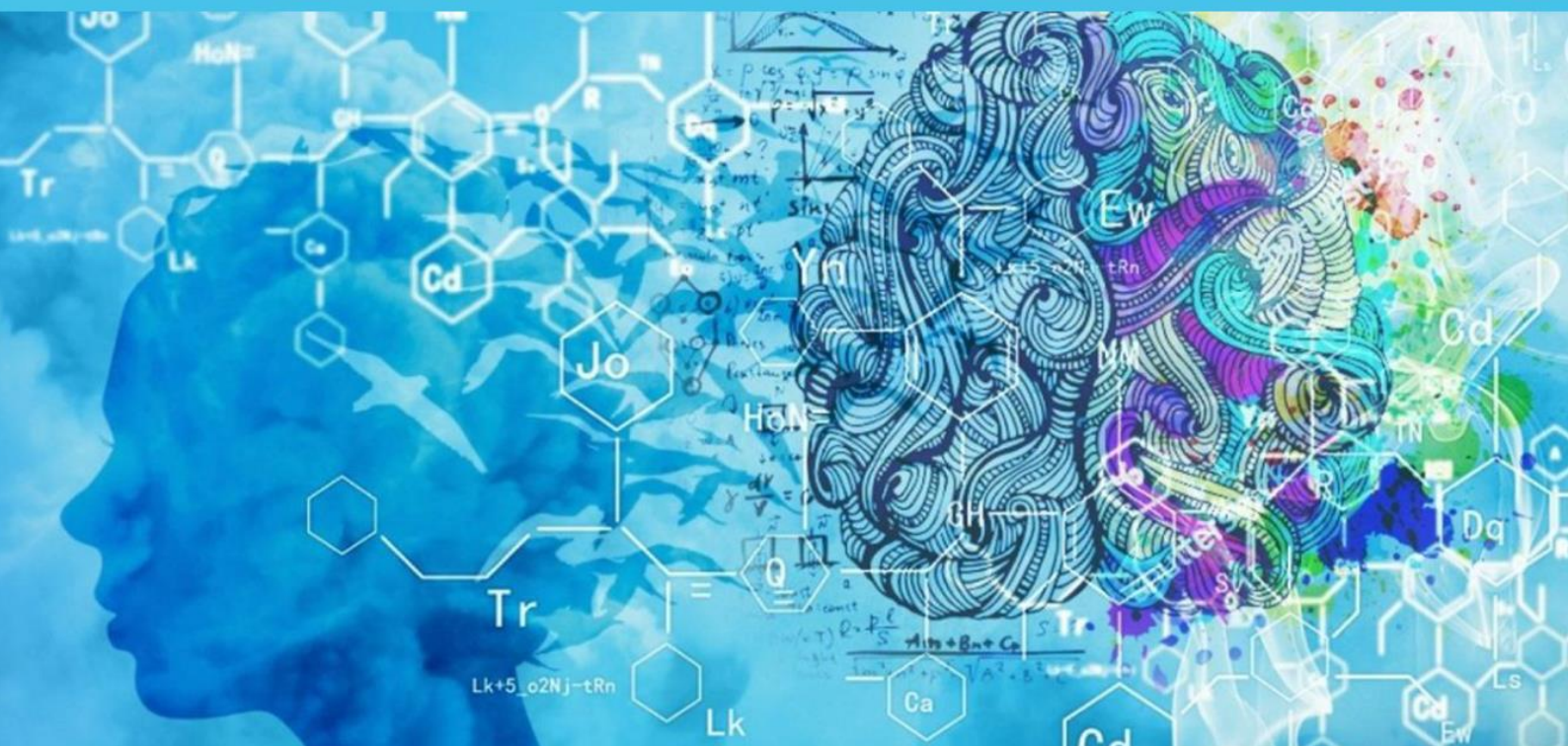

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF MODERN SCIENCE, SOCIETY AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 3-5, 2021**

**KHARKIV
2021**

TOPICAL ISSUES OF MODERN SCIENCE, SOCIETY AND EDUCATION

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

Kharkiv, Ukraine

3-5 October 2021

Kharkiv, Ukraine

2021

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (October 3-5, 2021) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2021. 1096 p.

ISBN 978-966-8219-85-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of modern science, society and education. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kharkiv, Ukraine. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-topical-issues-of-modern-science-society-and-education-3-5-oktyabrya-2021-goda-harkov-ukraina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kharkiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Authors of the articles

	ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТХЕКВОНДИСТІВ	
87.	Виспінська Н. М. ВИКОРИСТАННЯ КООПЕРАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	436
88.	Гончарук О. М., Шутка В. Я. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	442
89.	Григорчук Т. В. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	447
90.	Демченко Д. І. ПЕРЕДУМОВИ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ У ВЗО	453
91.	Денисова І. А. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ	460
92.	Дідик Т. М., Мельник С. О., Сасюк І. В., Сержанюк І. І., Соцков К. С., Шамрай Н. В. РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КОЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ	464
93.	Долженчук Т. В. РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАКРІЙНИКІВ	469
94.	Долженчук Т. В. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАКРІЙНИКІВ	472
95.	Дун Хао ОСНОВНІ ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКОГО СВІТОГЛЯДУ ПІДЛІТКІВ	475
96.	Єременко О. В. ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ЯК ПРОВІДНА ІНТЕГРАТИВНА РИСА ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	479
97.	Єрошенко Г. А., Лисаченко О. Д., Білаш В. П., Пелипенко Л. Б., Волошина О. В. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МІЖНАРОДНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	483
98.	Загрудницька В. А. РОЛЬ ПРИРОДИ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНЯТ	487

ВИКОРИСТАННЯ КООПЕРАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Виспінська Наталія Михайлівна

доктор філософії, асистент
кафедра іноземних мов для гуманітарних факультетів
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

Вступ. Реформування національної системи освіти актуалізує проблему підготовки вчителів іноземної мови (далі – ІМ), здатних працювати в умовах інклюзивної освіти, оскільки кількість учнів з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти збільшується. В інклюзивних класах навчається 19345 учнів з особливими освітніми потребами, серед них понад сім тисяч випадків розладів аутистичного спектра (далі – РАС) і їх кількість зростає на 30% щороку [5]. Це вимагає від учителів ІМ творчого підходу до розроблення методики навчання і навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання, опанування інноваційними технологіями та спеціальними методами спільного навчання дітей із нормотиповим розвитком і особливими освітніми потребами.

Мета полягає в розкритті особливостей використання кооперативних технологій як ефективного засобу формування іншомовної комунікативної компетентності в початковій школі у дітей з РАС в умовах інклюзивного навчання.

Матеріали і методи. Нами було проаналізовано Концепцію НУШ, Статистичні дані МОН, Державний стандарт початкової освіти та використано методи теоретичного аналізу та узагальнення літературних джерел із метою визначення теоретичних основ означеної проблеми.

Результати і обговорення. Дослідження показують, що одним з ефективних засобів формування комунікативної компетентності учня початкових класів є створення умов для інтеракції учнів у процесі засвоєння навчального

матеріалу на уроках. Адже навчання по своїй суті – соціальна діяльність, заснована на взаємодії між людьми [6, с. 731]. Дитяче мислення активно розвивається в процесі соціальної взаємодії; під час інтеракції, кооперації та співпраці з оточуючим середовищем отримують якісні знання. Міжособистісне спілкування постає передумовою ефективного навчання та успішного навчального середовища, має істотний вплив на формування індивідуальної поведінки, стимулювання інтелектуальної діяльності, академічний успіх, поведінку в соціумі, життєвий успіх, побудову стосунків [2, с. 203].

На початку ХХ століття Л. Виготський приділяв увагу проблемі розвитку особистості на основі взаємодії між дітьми та їх соціальним середовищем. Він вважав, що недостатній рівень соціальної взаємодії негативно впливає на подальший розвиток дитини. Науковець спостерігав, як учні разом працюють над розв'язанням проблеми, допомагають одне одному і в результаті вирішують питання ефективніше, ніж якби вони працювали поодиночку. На основі цих ідей було створено новий напрям у дитячій психології – «Зона найближчого розвитку». Це, по суті, «відстань між фактичним рівнем розвитку та потенційним, коли дитина справляється з поставленими завданнями під наглядом дорослих або у співпраці з більш здібними однолітками». Л. Виготський стверджував, що допомога та співпраця однолітків можуть мати великий вплив на когнітивний розвиток особистості [8].

Оскільки РАС характеризується складністю організації спілкування та взаємодії з людьми, на уроках ІМ необхідно акцентувати увагу на формуванні навичок спілкування, взаємодії між дитиною з РАС та однолітками. На нашу думку, ефективним інструментом для цього стануть кооперативні технології навчання.

Кооперативне навчання як освітня технологія виникло в 60–70-х рр. минулого століття у США як різновид спільної навчальної діяльності в групах. Зарубіжні науковці, такі як Р. Джонсон і Д. Джонсон (R. Johnson, D. Johnson), Е. Аронсон (E. Aaronson), С. Кейган (S. Kagan), Р. Слевін (R. Slavin), Ш. Шеран (Sh. Sharan), розробляли й досліджували теорію кооперативного навчання та

практично впроваджували окремі його види. Технологія передбачає таку організацію навчального процесу, за якої неможлива неучасть у процесі пізнання, тому кожен учень або має конкретне завдання, за виконання якого він звітує, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед групою завдання. Кооперативне навчання допомагає вчителю одночасно працювати з великою кількістю учнів; сприяє встановленню рівноправних партнерських стосунків між учасниками навчального процесу; забезпечує організацію їх продуктивної співпраці, можливість практичної реалізації суб'єкт-суб'єктного й особистісного орієнтованого підходів до організації педагогічного процесу [4, с. 77].

За кооперативної форми організації навчальної діяльності провідну роль відіграє спілкування і взаємодія учнів один з одним. Продуктивним кооперативне навчання може бути лише за умови постійної зміни складу груп, наявності конструктивного спілкування між учасниками навчального процесу, надання проблемного змісту навчальному матеріалу та проблемної спрямованості навчальному процесу [3]. Під час вирішення проблемних ситуацій у кооперативних групах учасники розвивають уміння спілкуватись (комунікативні уміння й соціальні норми поведінки), розвивають критичне та творче мислення, а також когнітивні уміння, що повністю відповідає завданням освіти XXI сторіччя [1].

Американські дослідники Д. Джонсон і Р. Джонсон виділяють 5 основних критеріїв успішного кооперативного навчання:

➤ позитивна взаємозалежність (учні вчаться взаємної відповідальності та роботи в команді. Взаємозалежність може бути структурована за допомогою ролей (англ. role-structured), матеріалів (англ. material-structured) або правил (англ. rule-structured) [1];

➤ пряма підтримка (учні підтримують один одного безпосередньо, вони обмінюються думками, матеріалами, оцінюють роботу один одного з метою отримання спільного результату роботи);

- відповідальність (кожен учень бере участь у роботі групи та несе відповідальність за результат групової діяльності);
- соціальна взаємодія (учні вчаться довірі та повазі, а також чітко та ясно висловлювати свої думки і залагоджувати конфлікти, які виникають);
- власна оцінка (учні навчаються оцінювати власний внесок в успіх групової роботи) [4, с. 77].

Навчання ІМ із допомогою кооперативних технологій відрізняється певними особливостями, а саме: у процесі навчання учні діляться своїми знаннями; кожен учень працює на повну силу, самостійно; за результат праці групи відповідальність несе кожен учасник; робота кожного учасника групи оцінюється учителем під особовим кутом.

Сьогодні в науковій літературі описано багато видів технології кооперативного навчання. Найбільш розповсюдженими різновидами є:

- «Jigsaw», або «Пазл» – один із перших методів кооперативного навчання, що передбачає роботу в групах з трьох або більше членів. За цього методу тему розбивають на підтеми, які, у свою чергу, розподіляються між групами. Потім група розділяє ці підтеми на менші сегменти, щоб кожен учасник групи мав якийсь фрагмент пазлу, за який вони відповідальні. Після того, як члени групи ознайомилися з інформацією, вони повинні поділитися нею з іншими учасниками групи. Оцінювання зазвичай проводиться у вигляді тесту або опитування. Учасники групи отримують середній бал групи. Це служить мотивацією для того, щоб кожна група наполегливо працювала над тим, щоб кожен успішно виконав завдання.
- «Командне навчання». Учні працюють у групах із різними можливостями і повторюють, вивчають, практикують, автоматизують поданий вчителем матеріал на початку уроку. Оцінювання зазвичай проводиться у вигляді індивідуального тесту. Можна організувати турнір між учасниками різних груп з однаковими можливостями. Група отримує сумарний бал кожного з її учасників.

- «Комплексне навчання» (Complex instruction) передбачає поділ класу на гетерогенні групи із 5–6 членів, яким учитель дає низку різноманітних завдань з теми з метою формування конкретних іншомовних вмінь і навичок. Члени групи самі розподіляють між собою завдання відповідно до своїх можливостей. Такий вид роботи навчає учнів цінувати здібності і таланти інших, поважати їх інтереси [7].

- «Групове дослідження» – учні розбивається на підгрупи, самі обирають тему дослідження, зміст, форми, ролі, проводять збір інформації, аналізують, дають оцінку даним, роблять висновки та презентують кінцевий варіант дослідження [4].

Основні ознаки кооперативного навчання: наявність у всіх її учасників спільної мети; поділ праці, функцій і обов'язків; співпраця і товариська взаємодопомога; суспільно корисна діяльність усіх і кожного зокрема; обсяг роботи, що її виконала група, завжди більший за обсяг роботи, виконаної кожним її членом або частиною групи зокрема; успіх команди залежить від внеску кожного, від якості розв'язання поставленої перед групою проблеми кожним її учасником.

Основні принципи кооперативного навчання:

- ✓ нагороди (team rewards) – за виконання одного для всієї групи завдання команда одержує спільні для всіх бали, заохочення;

- ✓ індивідуальна відповідальність (individual accountability) кожного учасника навчального процесу – успіх усієї групи залежить від кожного її члена, що стимулює групу стежити за навчальною діяльністю один одного і всієї команди, надавати допомогу партнерам, щоб кожний засвоїв і зрозумів матеріал;

- ✓ рівні можливості у досягненні успіху кожного учасника навчального процесу – кожний учасник заробляє для своєї групи бали і поліпшує свої власні попередні результати [3].

Отже, кооперативні технології навчання ІМ сприяють усвідомленню учнями власної особистості, розвитку психологічної чутливості до оточуючих,

формують міжособистісну компетентність. Окрім того, використання завдань з елементами кооперативної взаємодії на заняттях з ІМ підвищує мотивацію до навчання, бажання соціальної взаємодії між дитиною з РАС та однолітками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Байда М. В. Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до реалізації технологій кооперативного навчання у професійній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2016. 237 с.
2. Выготский Л. С. *Основы дефектологии*. Санкт-Петербург : Лань, 2003. 654 с.
3. Пришляк О. Кооперативна методика навчання іноземної мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*. 2012. С. 230–231.
4. Рижкова І. Ю. Інтерактивні технології навчання як мотивація до вивчення іноземної мови (кооперативне навчання). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки*. 2018. С. 76–78.
5. Статистичні дані Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/statistichni-dani> (дата звернення: 02.04.2021).
6. Al-Atabi F. K., Al-Badri M. A. Investigating Iraqi EFL 4th Grade University Students' Social Intelligence Role in Language Learning and Teaching. *Journal of College of Education/Wasit*. 2018. № 32. P. 727–742.
7. Duckworth A. H. *Cooperative learning: Attitudes, perceptions, and achievement in a traditional, online, and hybrid instructional setting*. The University of Southern Mississippi. The Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy. 2010. 180 p.
8. Vygotsky L. S. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard : Harvard University Press, 1980. 175 p.